

Rozhovor s předsedou nejen Folklorního sdružení ČR

text: Petr Soukup
foto: archiv FOS

Zdeněk Pšenica

není jen předsedou Folklorního sdružení ČR (FoS), ale také předsedou přípravného výboru celostátní soutěžní přehlídky Zpěváček, předsedou přípravného výboru Mezinárodního folklorního festivalu Jarmark, předsedou přípravného výboru festivalu Písni a tancem Luhačovice, členem prezidia projektu Dny tradiční kultury v ČR a předsedou sdružení Přístav.

Pane Pšenico, přiznám se, že neznám nikoho, kdo by byl předsedou tolika sdružení, výborů apod. Jak to všechno stiháte?

Těžce. Ovšem hlavní náplní je FoS. Já mám u většiny akcí, jako jsou jarmarky a plesy, spousty šikovných ředitelů, kterým důvěřuji. Ale stíhat se to dá, jen musíte začít v pondělí od 7:30 a končit ve 23:00. Takto je to každý den včetně neděle už dvacet let, tedy od počátku FoS.

Další segment jsou neziskové organizace – např. Junák nebo Pionýr. Také spolupracujeme s městy, tedy intenzivně se Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska, což je 309 měst. Velmi nám poskočila práce se Spolkem pro obnovu venkova. Výrazně komunikujeme se 128 městy a obcemi, kde se konají naše festivaly a podobné akce. Zvláště komunikujeme s našimi kraji, ale přiznejme si, že každý kraj je jiný a ne všude máme tolik prostoru.

Poslouchám.

Na to nemáte dostatek stránek, ale já to velmi zkrátím. V tuto chvíli komunikujeme se 120 zeměmi světa a s 41 ambasádami. Prioritně spolupracujeme s našimi sousedy, hlavně se Slovenskem, dále se zeměmi, které jsou aktivní, jako Bulharsko, Rumunsko, Itálie, Francie a třeba také Čína. Partnerů máme přes 350 a jsme členy všech možných organizací, které v naší branži existují. Jednou z nich je IGF, od které jsme jako první na světě dostali nejvyšší ocenění, což je

Mohl bych Vás poprosit o představení FoS? Jaká je jeho hlavní náplň?

Folklorní sdružení ČR je největším kulturním sdružením v našem státě, které zastřešuje více jak 400 souborů, 60 festivalů a 17 regionálních sdružení. V oblasti dětí a mládeže jsme třetím největším sdružením. Jednou z hlavních činností FoS je spolupráce a komunikace se státem, neziskovými organizacemi, odbornými institucemi atd. My nejvíce komunikujeme s Poslaneckou sněmovnou PČR, Senátem, s ministerstvy zahraničních věcí, zemědělství, školství, kultury, s Ministerstvem pro místní rozvoj a od dob vlády Miloše Zemana i výrazně spolupracujeme s Úřadem vlády a s premiéry. Dále samozřejmě spolupracujeme s odbornými institucemi, jako je Valašské muzeum, Národní divadlo, Národní muzeum apod.

Jaká je vaše členská základna?

Z 81% ji tvoří děti, mládež a mladí lidé do 26 let. Členská základna nám roste každý rok po stovkách.

Čím se prezentujete?

Jednou z našich hlavních náplní je ediční a vydavatelská činnost. Od počátku vydáváme časopis Folklor, od roku 1992 vydáváme kalendář našich akcí a od roku 1996 vydáváme brožuru, která putuje ke všem našim partnerům, na česká centra v zahraničí apod. Od počátku jsme vydali 50 publikací. Vydali jsme několik CD a v posledních letech vydáváme i brožury pro cestovní ruch.

Co FoS a spolupráce se zahraničím?

O tom bych mohl mluvit hodiny.

Vlajka identity. Více k zahraničí říkat nebudu. To je námět na další rozhovor, či celý časopis.

Zpět do Česka, k oblasti, která se více týká OSA. Mám na mysli vaše akce...

...neboli 66 členských festivalů a majoritní akce. My jsme při vzniku kladli velký důraz na děti a naskočili jsme zde do tehdejšího systému. Vytvořili jsme zemské přehlídky, kterých bylo 13. Dětských přehlídek bylo od roku 1990 více jak 700. Mezi naše nejslavnější projekty patří např. Zpěváček, což je soutěž, kterou projde kolem 6000 talentovaných dětí. Už 13 let je s touto soutěží spojeno jméno Petera Dvorského, několikrát tuto soutěž i zaštiťoval. On je tvůrcem obdobné soutěže na Slovensku s názvem Slávik. Uspořádali jsme také několik společných

koncertů. FoS vytvořil Festival písní a tance, který měl již 18. ročník a v rámci tohoto festivalu probíhá vyhlašování soutěže Vesnice roku. Na našem kontě je také Národní krojový ples nebo Pražský jarmark. Festivaly, ty jsou u nás v podobě kolektivního člena a my garantujeme celostátní a mezinárodní propagaci a dále díky smlouvám zveřejnění v médiích, jako je Český rozhlas, Rádio Proglas, TV Noe atd. Na všech našich festivalech, aniž to tušíte, jste úrazově pojištěni. Garantujeme odpovědnostní pojištění a díky OSA garantujeme i autorská práva.

Tuším, že nezanedbáváte ani vzdělávací oblast.

Tušíte správně! Ta má dvě části, odbornou a legislativně právní. Ta odborná se odehrává v regionech. Jednou z nich je Škola lidových tradic, což je čtyřsemestrální studium ukončené certifikátem z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, dále organizujeme workshopy, kongresy a konference. Legislativně právní rovina se zabývá školením o autorském právu, nebo podvojným účetnictvím a prací s internetem.

Myslím, že nejen v Česku má folklor co říci a je o něj stále velký zájem. Na spoustě akcí věnovaných právě folkloru vystupují lidé napříč generacemi. Jen jedna věc je jasně patrná, a to, že Morava i Slezsko jsou v tomto zaměření mnohem akčnější. Dokážete vysvětlit proč?

I po rozpadu Rakouska-Uherska zůstaly Čechy průmyslovou oblastí, kdežto Morava byla silně agrární. Jen na Chodsku některé vesnice své tradice zachovaly. Písně i tance se vytrácely. Celá staletí se přenášely pouze ústním podáním, ale to není jen otázka hudební a folklorní, ale týká se i divadel a gastronomie. To, že je u nás folklor aktivitou

mladých, je trochu výjimka. Na západ nebo na sever od nás je to aktivita spíše starších lidí. Peter Dvorský mi říkal, že by nedosáhl takového úspěchu, kdyby neznal lidové písně. I ty nejnovější hudební proudy mají své počátky v lidové kultuře.

Asi jedním z nejjasnějších příkladů síly folkloru je obrovský celosvětový úspěch písně Škoda lásky. Dokonce se jednou skupina lidí z Velké Británie hádala s jinou skupinou lidí z Česka, že tato skladba je původem právě z Velké Británie. Naštěstí jasné důkazy potvrdily, že tuto skladbu napsal Jaromír Vejvoda, a Britové na základě prohrané sázky přijeli do Česka na setkání vypůjčeným double-deckerem. Využívá FoS nějak tuto píseň ke své prezentaci ve světě?

To je krásný příklad. Ale nejen touto písní se naše republika může pyšnit. Jen je škoda, že u některých lidových písní neznáme autora. Škoda lásky je uměle vytvořená skladba, takže autora známe. Já jsem rád za jeden obrovský český fenomén, a to jsou základní umělecké školy. Tím pádem do našich souborů přicházejí lidé, kteří jsou hudebně gramotní. To je vysoký nadprůměr v Evropě. V této oblasti se nezískává sláva, ani peníze, ani moc, ale uspokojení. V souboru uplatníte dítě talentované i méně talentované, ale hlavně tyto děti získávají vztah k Plzni, Kynovu, Náchodu... prostě národní povědomí. A navíc, když takový člověk vyroste, tak se mu nabízejí úžasné příležitosti. Držíte v náručí ženu nebo nějakou jinou dívku, jejíž přítel nebo manžel stojí kousek od vás, ale nemůže nic udělat. V lidových písních jsou vztahy a ty nejdůležitější mezníky lidského života: zrození, svatba, smrt.

Který z festivalů má podle vás největší návštěvnost a renomé?

Řeknu vám to takhle. Nejde říct, který je nejlepší, ale jen který je nejstarší, a to Slováký rok. Ten probíhá od roku 1921 a je to největší festival u nás. Odehrává se pouze jednou za 4 roky. Dá se říci, že takový prim má i Strážnický mezinárodní festival. Z hlediska zahraničí je to Strakonický festival. Je jich opravdu celá řada. Každý festival má svůj veliký význam! V oblasti festivalů jsme ve světě na prvním místě! Není na světě stát, kde by pod jednou střechou bylo 60 festivalů s členskými výhodami apod. Ani Čína nemá to co my. Jen škoda, že to společensky není dostatečně oceněno.

Jste spokojeni s mediální podporou folkloru?

Dobrá spolupráce je s Českým rozhlasem. Bývalý ředitel pan Kasík i nynější pan Duhan posunuli v Českém rozhlasu vnímání lidové kultury směrem dopředu. To se bohužel nedá říci o České televizi. Lidé nechtějí jen senzaci a smrt. ČT nemusí kopírovat komerční sféru. Byly doby, kdy k nám byly komerční televize vstřícnější. Ale nechtěl bych se dotknout lidí v ČT v Ostravě a v Brně. Oni dělají obrovskou práci! Máme i další partnery, např. TV Noe.

Vznikají nové skladby?

Vytvářejí se nové skladby i úpravy. Je mnoho autorů a hudebníků, kteří jsou velmi aktivní, a u dechovek je to patrné. Samozřejmě, že většina skladeb je lidových. Jsme rádi, že máme s OSA paušální smlouvu. Velice to autorům i nám pomohlo a jsme rádi, že už to někteří autoři pochopili. My pro OSA děláme na našich akcích velkou reklamu a propagujeme její. OSA není jen k tomu, aby vybíral peníze, ale také aby propagoval autorské právo a pomáhal hudbě. Což, doufám, jednou všichni autoři pochopí. Jsem tedy rád, že je OSA v podpoře hudby tak aktivní, pomáhá tak i autorům.

Jak vidíte budoucnost FoS?

Ta šíře je velká a já ji vidím v mladých lidech. Chtěl bych větší podporu od regionů. Tyto akce region a města podporují a propagují. Jsou to místa, kde se snoubí lidé s velkou zkušeností a mladí lidé s velkou chutí. Pořádáme akce zaměřené na prevenci proti nepříznivým vlivům a s pozitivním přístupem k danému místu. V Praze je 50 externistů, kteří pro nás pracují zadarmo. A takto funguje většina festivalů. Ti lidé to mají jako koníčka.